

Pécsi Református Kollégium Általános Iskolája
OM azonosító: 027413
7630 Pécs, Engel János József utca 15.
Tel./Fax: 72 210-800 E-mail: altiskola@refipecs.hu

Ének-zene

5-8. évfolyam

helyi tantárgyi tanterve

A bevezetés tanéve: 2020/2021

A bevezetés évfolyama: 5. évfolyam

A tantárgy helyi tantervét kidolgozta: humán munkaközösség

2020.

Pécsi Református Kollégium Általános Iskolája
OM azonosító: 027413 ☎ 7630 Pécs Engel János József u. 15.

Ének-zene
5-8. évfolyam
Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
5.	1	34	68	$68 - 34 = 34$
6.	2	68	34	$34 + 34 = 68$
7.	1	34	34	34
8.	1	34	34	34

A tantárggyal kapcsolatos pedagógiai szervezési megjegyzések:

Átcsoportosítással a 5. évfolyamon heti 1 órával csökkentettük a tantárgy óraszámát, az 6. évfolyamon heti 1 órával növeltük a tantárgy óraszámát.

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló 51/2012. (XII. 21.) EMMI-rendelet 2. sz. mellékletében kiadott 2.2.15 tantárgyi kerettanterv alapján készült helyi tanterv a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló az 5/2020. (I.31.) Korm. rendelet módosításával.

A tantárgy helyi tantervét kidolgozta: Humán munkaközösség

"Dicsérjétek az URat!"

*Énekeljete az Úrnak új éneket,
dicséretet a hívek gyülekezetében!"*

Zsoltárok könyve 149:1.

Célok és feladatok

A zenei nevelés célja: muzsikáló közösség és zeneszerető/értő közönségnevelés **mellett gyülekezeti énekkultúránk ápolása**. Ehhez fontos a zenei műveltség megalapozása, a nemzeti és egyetemes zenekultúra, **a protestáns hangszeres és kórusmuzsika megismertetése**, az igényes zene mindennapos szükségletté válásának alakítása.

Az előadott, énekelt és meghallgatott zeneművek nyújtotta élmények fejlesztik, tudatosítják a zenei esztétikai érzéket és azt a meggyőződést, hogy a zene az emberi élet alapvető értéke. A zenei élmények és az ismeretszerzés eredményeként a zenei tudat állandóan alakul, formálódik. Fontos azonban, hogy a fejlettség bármely szintjén átfogó, teljes képbe rendeződjön a zenei valóság.

Az iskolai énektanítás zenei anyaga többségében énekes zene. Így a zenei nevelés a dalok szövege révén jelentősen hozzájárulhat a történelmi, erkölcsi tudat fejlődéséhez is. **Református énekkincsünk törzsanyaga a református hitvallást és magyarságtudatot egyszerre hordozza. Ennek az egyházi köztudatba és az éneklési gyakorlatba történő visszaplántálása iskoláink zenepedagógusainak, ének tanárainak egyik legfontosabb közös feladata.**

Az ének-zene tantárgy tanításának legfőbb céljai megismertetni a gyermekeket az éneklés és a zenélés örömeivel, valamint kulcsokat adni számukra a zene élményt nyújtó megismeréséhez, megértéséhez és élvezetéhez. Ezeknek a céloknak az elérését segíti a kiválasztott repertoár.

Az iskolai ének-zene tanulás várt eredménye: a zenei gyakorlat és a zenehallgatás során a tanulók széles körű élményeket szereznek, amely segíti őket eligazodni a körülöttük lévő sokszínű zenei világban.

Az iskolai zenepedagógiai munka Kodály Zoltán alapelveire épül, az aktív éneklést és zenélést szorgalmazza, tradicionális népzene és igényes műzene alapul. A zenei hallásfejlesztés a relatív szolmizáció segítségével történik. A klasszikus remekművek értő befogadása fejleszti az érzelmi intelligenciát.

A kerettantervben feltüntetett anyagon keresztül a tanulók megismerik népzene és más népek zenéje, nemzeti zenei kultúránk és a klasszikus zene, a jazz, valamint a populáris műfajok igényes szemelvényeit. A zenepedagógiai munka a tanulók részben az iskolában, részben az iskolán kívül szerzett zenei tapasztalataira, zenei élményeire, illetve adott esetben zenei gyakorlatára épül, s ezáltal ösztönzi őket énekkarokban és házi zenélésben való aktív részvételre.

Az iskolai ének-zene óra elsősorban nem ismeretszerzésre való, hanem a pozitív zenei élmények és gyakorlati tapasztalatok megszerzésére.

Az ének-zene tanítása során a fejlesztési célok nem válnak szét élesen órakeretre, tananyagegységekre. A megjelölt órakeretek a tevékenységek egymáshoz viszonyított arányát jelölik. Minden órán sor kerül éneklésre, folyik a növendékek zenei generatív készségének fejlesztése, zenét hallgatnak. Ezt segíti a minden órán megjelenő felismerő kottaolvasás és a befogadói kompetenciák fejlesztése. A fejlesztési célok a tanítás során mindig az előző ismeretanyagra, elért fejlesztésre építve, komplex módon jelennek meg.

A Kerettanterv témakörei:

1. Zeneművek/Népdalok, műdalok
2. Zeneművek/Zenehallgatási anyag
3. Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés
4. Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés
5. Zenei ismeretek/Zenei írás-olvasás.

A Készségek fő területei: előadói, befogadói és alkotó készség, melyek a fenti témakörökön belül találhatók. Az ének-zene tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: A tanár és a tanuló együttműködésének kiemelt szerepe van az aktív tanulás kompetenciáinak kialakításában és fenntartásában, megerősítésében és továbbfejlesztésében. Ebben az ének-zenére különösen fontos szerep hárul. Az ének-zene tanulását nem a hagyományosnak tekintett tanulási módok, hanem a ráérezés, a gyakorlás (ismétlés) és az önreflexivitás támogatja. Ebből adódik, hogy a tanulásból adódó sikeresség élményként jelenik meg. Ennek az élménynek a meg tapasztalása más tárgyak tanuláshoz is pozitívan járul hozzá.

A kommunikációs kompetenciák: Az írott és a beszélt nyelvhez hasonlóan létezik zenei anyanyelv is, mely saját szintaktikával rendelkező, hierarchikus rendszer. Ezek feldolgozása azonos agyi struktúrák által történik, ezért a zene kiválóan alkalmas az anyanyelvi és az idegen nyelvi kompetenciák fejlesztésére, illetve a beszédnehézségek enyhítésére, melyekre hatékony eszköz a ritmus és a hallásfejlesztés. Lényeges a szöveges éneklés mint verbális kommunikáció, valamint a saját, alkotó gondolatokat kifejező improvizáció. A kommunikációs készségek mélyüléséhez kapcsolódik a zeneművek elemzése, amely által a tanuló saját szavaival képes leírni a zenei folyamatokat, megérti a tágabb összefüggéseket, a zene funkcióját és kapcsolatát azzal a világgal, amelyben létrejött, illetve azzal a világgal, melyben aktuálisan hatást gyakorol. A tanuló így megismeri a zene mindennapi funkcióját és megtanulja értelmezni a zene médiában történő használatát is.

A digitális kompetenciák: A tanuló a digitális világban él és annak eszközeit használja mindennapjaihoz, ezért az oktatás hatékonyságát növeli, ha a pedagógus épít a tanuló ilyen irányú jártasságára. A tanuló kezében lévő mindennapos digitális eszközök alkalmasak arra is, hogy használójuk számára a zenei kommunikáció eszközei legyenek. A zenei szoftverek, alkalmazások játékosan fejlesztik az infokommunikációs kompetenciákat.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló meg tapasztalja az együttműködés hatékonyságát a csoportos zenei tevékenységeken keresztül (pl. kórus), és lehetősége van véleményének, gondolatainak nyilvánítására. Mások produkciójának tisztelettel való figyelése a különböző nézőpontok iránti toleranciáját formálja.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az önkifejezés, a kreativitás és a szépérzék fejlesztése keretében a tanuló a zenét sajátos nyelvként ismeri fel, mellyel képessé válik gondolatai, érzései tolmácsolására, használva az improvizáció adta lehetőségeket is. Ezen kívül különböző kultúrák zenéjével való ismerkedés és azok társadalmi funkciójának megértése hozzájárul a komplex látásmód kifejlődéséhez.

Fontos, hogy a tanulók minél differenciáltabban tudják megfogalmazni a zeneművek üzenetét és megtalálják önmagukat bennük. Ehhez szükséges a tanár változatos, és életkori sajátosságokhoz igazodó gazdag motivációs tárháza.

Az ének-zene órák fontos célja a komplex élményátadás, mely a tanulót különféle tevékenységeken keresztül vonja be a zenélésbe. Ide tartozik a mozgás, koncertlátogatás, tánctanulás, a zenei anyaghoz kapcsolódó dramatikus előadások létrehozása és az órán kívüli gyűjtőmunka. A zenepedagógiai tevékenység jelentős mértékben alapoz a kortárs kulturális és zenei környezetre is, segít megérteni és feldolgozni a modern életvitelhez kapcsolódó nagy mennyiségű hangzó anyagot és megtalálni bennük a művészi értékeket. Az élményszerzés kiteljesedhet koncerteken az élő zenével történő találkozásokkor, de legmagasabb fokát a iskolai minőségi kóruséneklésben érheti el.

Összességében továbbra is fontos cél, hogy tovább erősödjön a tanulóban kulturális és társadalmi identitásuk. A művészeteket, ezen belül a zenét, mint pótolhatatlan emberi szükségletet éljék meg.

A tanár megismertethet diákjaival „kedvenc” dalokat és figyelmet kell fordítani a zenei rétegműfajok napjainkban folyamatosan változó jelenségeire is.

Tárgyi feltételek

- Megfelelő nagyságú tér a mozgáshoz, énekes játékokhoz
- Megfelelő terem a kórusmunkához
- Digitális tábla
- Ritmushangszerek
- Jó minőségű CD- és DVD-lejátszó, erősítő, hangszórók
- Számítógép internetkapcsolattal
- Hangtár, hozzáférhető hanganyag

A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók nevelése-oktatása során a következő fejlesztési feladatok és tartalmak megvalósítására helyezük a hangsúlyt:

Hallási figyelem fejlesztése.

Fejlessze a tanulók ritmus- és dallamérzékét, hallási percepciót, a zenei írás-olvasáskészségeit - az életkori sajátosságokhoz és sérülésekhez igazodóan.

Fejlessze a zenei memóriát, a reprodukciós képzeletet, az érzelmi, az akaratit életet.
A dalrepertoár kialakításával, a zenei ismeretek megerősítésével fejlessze az analógiás, az algoritmizált gondolkodást.
A kommunikációs és metakommunikációs képesség fejlesztése.
Kapcsolatteremtő képességek kibontakoztatása.
Személyiségfejlesztés improvizációs játékokkal.
A szókincs, az árnyaltabb érzelmek kifejezésének képessége.

A helyes értékelés elvei, lehetőségei

1. Számonkérés, feleltetés helyett természetesen oldott, feszültségmentes, jó hangulatú beszélgetések során győződünk meg az elsajátított ismeretek szintjéről!
2. Az éneklés értékelésénél ügyeljünk a gyengébb zenei képességű, esetleg intonációs gondokkal vívódó vagy mutáló gyerekek felé irányuló követelményszintre! Őket csoportban és kizárólag a közösségi éneklésbe vonjuk be, mely során megfigyelhető a memoriter szöveg tudása, a ritmus és dallam egységes megszólaltatása. A legapróbb dicséret is fokozhatja a tanulók zenei fejlődését, további előmenetelét és lelkesedését.
3. A diákok is vegyenek részt az értékelésben, ami biztonságot ad számukra, továbbá növeli a felelősségüket és önbizalmukat!
4. A tanítási órák munkájának, minden alkalommal értékteremtőnek kell lennie!
5. Értékeljük rendszeresen az órai aktivitást, az önfeledt énekléssel egybekötött biztos szövegmondást, a megfigyelések elemzésében való részvételt, a kottázási gyakorlatok elvégzését, a kezdeményezett gyűjtőmunka eredményét! Minden jó szándékú törekvés a tanár részéről, a tudás fokozását, a készségek további fejlesztésének hatványozottabb lehetőségeit eredményezi.
6. A zenei műveltség felmérése céljából ne dolgozatot írássunk, hanem játékos formát kezdeményezzünk!

A gyerekek bizonyos százaléka, olyan középiskolában folytatja tanulmányait, amelyben nincs ének-zene/művészetek tantárgy. Ez azt jelenti, hogy egész életére befejezte a szervezett keretekben történő ismerkedést a műveltségi területtel.

A tankönyvválasztás szempontjai:

Az Oktatási Hivatal által kijelölt tankönyvet használjuk.

5. évfolyam

A fenti életszakaszban a fejlesztés fő célja a tanuló továbbvezetése a tevékenységközpontú zenei megismerés folyamatában. Cél továbbá, hogy minél több játékos és kreatív módszert használjanak képzeletük fejlesztésére. A közös éneklések, zenélések, mint a személyiség egészséges fejlődésének nélkülözhetetlen formái segítik a másokkal történő harmonikus együttműködést, a közösségi összetartozás érzését, az önkifejezés, az önismeret belső készletének kialakulását. Kodály útmutatása szerint, az így megszerzett tapasztalatok elvezetnek a remekművek befogadásához.

A tanulók tovább ismerkednek a klasszikus zenekar hangszereivel, valamint magyar népi hangszerekkel is.

A zenei készségfejlesztés célja ebben az életkorban a zenei anyagban megismert ritmus- és ütemfajták megismerése és gyakorlása. A ritmikai, dallami, és hallási készségek fejlesztésében és gyakorlásában egyre nagyobb szerepet kap az önkifejezés, a tanult zenei elemek és eszközök önálló alkalmazása.

A zenehallgatás célja a művek megismerésén túl a zenei kifejezőeszközök mélyrehatóbb elemzése és a zeneművek tágabb történelmi és társadalmi kontextusban való értelmezése. Az értelmezés része a zene keltette gondolatok, érzések, vélemények szóbeli kifejezése is, melyek az érzelmi nevelést segítik.

A témakörök és a fejlesztési feladatok átfedik egymást, egy-egy fejlesztési feladat több különböző témakörben is megjelenik, ezáltal a tanórákon belül is érvényesül a komplexitás.

	A tantárgy heti óraszám	A tantárgy éves óraszám
5. évfolyam	1	34

Tematikai egység címe	Órakeret
Zeneművek/Népdalok, műdalok	16 óra
Zeneművek/Zenehallgatási anyag	6 óra
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	3 óra
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	3 óra
Zenei ismeretek/Zenei írás olvasás	3 óra
Össz. óraszám:	31 óra

A rendelkezésre álló 10% szabadon felhasználható a tematikai egységek között.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zeneművek/Énekes anyag	Órakeret 16 óra
Előzetes tudás	Az alsó tagozatban megismert népzenei és műzenei szemelvények ismerete. Az éneklési és generatív készségek korosztálynak megfelelő szintje, és az átélt zenei élmények mennyiségének megfelelő befogadói kompetencia.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	5. osztályban 26 dal megismerése A dalokban előforduló népi kifejezések értelmezése A dalok témájához, karakteréhez igazodó tempók, éneklési módok megismerése A Himnusz hallás utáni megtanulása és éneklése	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Népdalok a magyar népzene régi és új rétegéből, más népek dalai és műdalok hallás utáni megtanulása, éneklése kottaképről és emlékezetből, szöveggel A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával és szolmizációs éneklésével A tanult magyar népdalok meghallgatása tanári előadásban, adatközlő által és feldolgozott formában is A tanult dalok feldolgozása dramatizált előadással és tanár, hangszeren játszó osztálytárs, vagy zenei alap által megszólaltatott hangszerkísérettel Különböző stílusú műdalok, kánonok, duettek, zenei szemelvények hallás utáni megtanulása és éneklése kottaképről és emlékezetből Megzenésített versek éneklése tanár, hangszeren játszó osztálytárs, vagy zenei alap által megszólaltatott hangszerkísérettel A tanult dalok feldolgozása a kapcsolódó tánccal, dramatizált előadással és hangszerkísérettel Előadói készség: Éneklését tudja a dalok karakteréhez, hangulatához igazítani <ul style="list-style-type: none">Előadásában tud hangszerkísérethez és az éneklő	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> verbális kifejezőkészség fejlesztése. <i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> magyar történeti énekek és a magyar történelem párhuzamai. <i>Erkölcstan:</i> mű (szöveg) értelmezése erkölcsi szempontok alapján. <i>Dráma és tánc:</i> Népdal-néptánc, hangszeres népzene, a tánc funkciója.

<p>közösséghez alkalmazkodni</p> <ul style="list-style-type: none">• Éneklése az alsóbb évfolyamokban kialakított helyes éneklési szokásokra épül <p>Befogadói készség: Az új dalok egyre értőbb meghallgatása</p> <ul style="list-style-type: none">• A képzelet használatának szorgalmazása a zeneművek befogadása közben <p>Alkotói készség: Aktív részvétel szorgalmazása az alkotói folyamatokban</p> <ul style="list-style-type: none">• A megélt élmények feldolgozásának segítése <p>A református énekeskönyv alsó tagozatban tanult énekei mellett: 19., 32., 151., 167., 251., 255., 312., 463. énekek emlékeztetőből egy versszakkal.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Régi és új stílusú népdal; kvintváltás; ereszkedő és kupolás dallamvonal; a cappella; kamaraének – társasének; versmegzenésítés; tempo giusto, parlando, rubato, mezzoforte.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zeneművek/Zenehallgatási anyag	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Egyes tanult zenei műfajokat, formákat, hangszercsoportokat felismerik. Ezeket a zenei folyamatokat figyelemmel tudják kíséni és zenei kifejezésekkel is meg tudják nevezni.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A legelterjedtebb magyar népi hangszerek (pl. tekerő, duda, cimbalom, citera, doromb, furulya, tárogató, síp) ismerete</p> <p>A klasszikus zenekar hangszercsaládjainak felsorolása, és alapvető hangszereinek megnevezése (fafűvők rézfűvők, vonós, ütős)</p> <p>A karmester és a karvezető különböző szerepének megértése</p> <p>A madrigalizmus (szövegfestés) megfigyelése a különböző korokban, a szöveges és abszolút zenében</p>	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>A zene keltette érzések, gondolatok, vélemények megfogalmazása tanári kérdések segítségével Párhuzamok felismerése a régmúlt, közelmúlt és a jelen zenei megnyilvánulásai között a hallgatott zenékben Jellegzetes hangszerek, hangszercsoportok kapcsolása a megismert népzenei és műzenei stílusokhoz/műfajokhoz Befogadói készség: kapcsolatot talál a dalokban, zeneművekben megjelenő élethelyzetek és saját élete között. Azonosítani tudja a különböző zenei karaktereket. Követni tudja a rövidebb zenei formahatárokat, tagolásokat akár énekes, akár hangszeres részletek tekintetében.</p> <p>A református énekanyaghoz kapcsolódó legalább 4 hangszeres feldolgozás, vagy kórusmű bemutatása. A művek megismerésén, elemzésén keresztül a kultúrabefogadás szándékának erősítése (pl. hangversenylátogatás motivációs szerepének felhasználásával).</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> magyar történelmi énekek, irodalmi párhuzamok.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> történelmi korok, korstílusok.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> zeneművek erkölcsi tartalma, üzenete, viselkedési normák.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> Reneszánsz táncok, táncformák, zenés játék.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> művészettörténeti stíluskorszakok.</p>
<p>Kulcsfogalmak/fogalmak</p>	<p>Népi és klasszikus hangszercsaládok és hangszerek; karmester; karvezető, programzene; színpadi zene; alkalmazott zene; cselekmény, műfaj; funkció; zenei téma; komolyzene, könnyű zene; madrigál; a vegyeskar szólamai (szoprán, mezzo, alt, tenor, bariton, basszus)</p>

Zenehallgatási anyag – 5. osztály

Dunántúli ugrós táncok

Kodály Zoltán: Hány János: Sej, Nagyabonyban; Székelyfonó: Kitrákotty mese; Karácsonyi pásztortánc: gyermekkar

Bartók Béla: Magyar képek: Este a székelyeknél; Ürögi kanásztánc; Román népi táncok: 6., 7. tétel

Bárdos Lajos: Régi táncdal - vegyeskar

Zene Mátyás király udvarából

J. S. Bach: Parasztkantáta: (Mer hahn en neue Oberkeet)

W. A. Mozart: Egy kis éji zene; A- dúr zongoraszonáta - III. Török induló

Liszt Ferenc: Manók tánca

Johannes Brahms: V. magyar tánc

Mogyeszt Muszorgszkij: Egy kiállítás képei –Ódon várkastély; Tüilériák kertje

Farkas Ferenc: Régi magyar táncok – Lapockás tánc, Ugrós

Ligeti György: Sípbal, dobbal, nádi hegedűvel - dalciklus Weöres Sándor verseire

John Williams: Csillagok háborúja – induló

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei ismeretek / Ritmikai fejlesztés	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Az alsó tagozatban az énekléssel és a generatív tevékenységekkel megszerzett és egyre gazdagodó ritmikai, metrikai ismeretek. A tanult ritmikai elemek felismerése és azok hangoztatása tanári segítséggel, csoportosan.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanult ritmusértékek bővítése a 16-od, kis éles és nyújtott ritmussal. Ismeri és használja gyakorló nevüket, grafikai jelüket és értéküket Érzékeli a páros, páratlan és a váltakozó ütemet	

– Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Páros és páratlan lüktetés felismerése hallás és kottakép alapján Az énekes és a zenehallgatási anyag metrikai és ritmikai jellemzőinek megfigyelése, reprodukciója Váltakozó ütemek megfigyelése az énekes- és zenehallgatási anyagban Alkotói készség: páros és páratlan lüktetésű ritmussorok alkotása a tanult ritmusokkal hiányos ritmussorok tud kiegészítése vagy teljes megalkotása a megadott formai kereteken belül tá-titi, szinkópa, nyújtott és éles ritmusokkal, tizenhatodokkal.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> jelek és jelrendszerek ismerete. <i>Vizuális kultúra:</i> vizuális jelek és jelzések használata. <i>Matematika:</i> számsorok, törtek.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Kis éles, kis nyújtott ritmus; tizenhatod; váltakozó ütem

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei ismeretek / Hallásfejlesztés	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Egy- és többszólamú ritmusgyakorlatok a tanult ritmuselemekkel és ritmus osztinató. Zenei kérdés-felelet alkotása ritmussal és dallammal.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tiszta kvint, tiszta kvárt, tiszta okta Kis terc, nagy terc, kis szekund, nagy szekund Dúr és moll hangzás Módosított hangok: fi, szi, ta szolmizációs hangok felismerése, dallamalkotó szerepük értelmezése	

--	--

– Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>A tiszta hangközök felismerése és megnevezése A kis és nagy terc és szekund hangzatkötő szerepének érzékelése és megértése A dúr és moll jellegű hangzás megfigyelése a zenehallgatási és az énekelt anyaghoz kapcsolódóan Az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallami elemek megfigyelése és megnevezése Ismerje a fi, szí, ta, módosított szolmizációs hangok dallamalkotásban betöltött szerepét A tanult dalok, egyszerű zenei részletek követése kottából Az intonációs készség és a megosztott figyelem képességének fejlesztése a többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése Alkotói készség: az 1. – 4. osztályban és az újonnan tanult zenei elemeket készség szinten, alkotó módon tudja használni (Rövidebb pentaton és hétfokú dallamokat tud kiegészíteni, befejezni és egyszerűbb formában megalkotni.)</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> jelek és jelrendszerek ismerete.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> vizuális jelek és jelzések használata.</p> <p><i>Matematika:</i> számsorok, törtek.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hangköz; hangzat; hármashangzat; dúr - moll jelleg; módosított hangok; módosító jelek

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei ismeretek / Zenei írás-olvasás	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Az alsó tagozatban az énekléssel és a generatív tevékenységekkel megszerzett és egyre gazdagodó ritmikai, metrikai és dallami ismeretek. A tanult ritmikai és dallami elemek felismerése kézjelről, betűkottáról, hangjegyről és azok hangoztatása tanári segítséggel, csoportosan.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tizenhatod – formációk grafikai képe és írása A kis és nagy és kis nyújtott ritmusok grafikai képe és írása A tiszta hangközök grafikai képe és írása	

	A módosított hangok grafikai képe és írása Az abszolút hangnevek C-dúr, a-moll
--	--

– Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Ritmusgyakorlatok olvasása és hangoztatása tizenhatodos, kis és kis nyújtott ritmusok fordulataival Az új ritmikai elemek felismerése kottaképben Az új ritmikai elemek leírása rövid gyakorlatokban A tiszta, kis- és nagy hangközök megfigyelése, megnevezése és írása az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan A tanult hangközök éneklése tanári segítséggel A tanult hangközök megszólaltatása egyidejűleg is, énekelve és hangszeren próbálva Rövid dallamok írása betűkottáról hangjegyre, C-dóban	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> jelek és jelrendszerek ismerete. <i>Vizuális kultúra:</i> vizuális jelek és jelzések használata. <i>Matematika:</i> számsorok, törtek.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tempójelzés; relatív szolmizáció; abszolút hangnevek; dúr; természetes előjegyzés.

A fejlesztés várt eredményei az 5. évfolyam végén	Az énekes anyagból 26 dalt (magyar népdal, 1 gregorián ének, katonadal 1848–49-ből, 2 kánon) és zenei szemelvényt emlékezetből énekeljenek stílusosan és kifejezően csoportban és egyénileg is. Törekvés a többszólamú éneklésre. A generatív készségfejlesztés eredményeként tovább fejlődjön metrum-, ritmus-, formaérzékük és dallami készségük. A tanult zenei elemeket ismerjék fel. Előkészítés után a tanult zenei anyagnál könnyebb gyakorló feladatokat szolmizálva olvassanak. Legyenek képesek egy-egy zenemű tartalmát közvetítő kifejezőeszközöket, megoldásokat felismerni és megnevezni. (tempó, karakter, dallam, hangszín, dinamika, formai megoldások). A többször meghallgatott zeneműveket ismerjék fel hallás után. A zenehallgatásra ajánlott, többféle stílusból, zenei korszakból kiválasztott zeneművek egy részét (min. 5 alkotás) ismerjék meg.
--	---

6. évfolyam

	A tantárgy heti óraszám	A tantárgy éves óraszám
--	-------------------------	-------------------------

6. évfolyam	2	68
--------------------	----------	-----------

Tematikai egység címe	Órakeret
Zeneművek / Népdalok, műdalok	33 óra
Zeneművek / Zenehallgatási anyag	13 óra
Zenei ismeretek / Ritmikai fejlesztés	7 óra
Zenei ismeretek / Hallásfejlesztés	5 óra
Zenei ismeretek / Zenei írás - olvasás	5 óra
Össz. óraszám:	63 óra

A rendelkezésre álló 10% szabadon felhasználható a tematikai egységek között.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zeneművek / Énekes anyag	Órakeret 33 óra
Előzetes tudás	Az ötödik osztályban megismert népzenei és műzenei szemelvények ismerete. Az éneklési és generatív készségek korosztálynak megfelelő szintje, és az átélt zenei élmények mennyiségének megfelelő befogadói kompetencia.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	50 dal megismerése A dalokban előforduló népi kifejezések értelmezése A dalok témájához, karakteréhez igazodó tempók, éneklési módok megismerése A Szózat hallás utáni megtanulása és éneklése	

– Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Népdalok a magyar népzene régi és új rétegéből, más népek dalai és műdalok hallás utáni megtanulása, éneklése kottaképről és emlékezetből, szöveggel A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával és szolmizációs éneklésével A tanult magyar népdalok meghallgatása tanári előadásban, adatközlő által és feldolgozott formában is	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> verbális kifejezőkészség fejlesztése. <i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> magyar történeti énekek és a magyar történelem párhuzamai.

<p>A tanult dalok feldolgozása dramatizált előadással és tanár, hangszeren játszó osztálytárs, vagy zenei alap által megszólaltatott hangszerkísérettel</p> <p>Különböző stílusú műdalok, kánonok, duettek, zenei szemelvények hallás utáni megtanulása és éneklése kottaképről és emlékezetből</p> <p>Megzenésített versek éneklése tanár, hangszeren játszó osztálytárs, vagy zenei alap által megszólaltatott hangszerkísérettel</p> <p>A tanult dalok feldolgozása a kapcsolódó tánccal, dramatizált előadással és hangszerkísérettel</p> <p>Előadói készség: Éneklését tudja a dalok karakteréhez, hangulatához igazítani</p> <ul style="list-style-type: none">• Előadásában tud hangszerkísérethez és az éneklő közösséghez alkalmazkodni• Éneklése az alsóbb évfolyamokban kialakított helyes éneklési szokásokra épül <p>Befogadói készség: Az új dalok egyre értőbb meghallgatása</p> <ul style="list-style-type: none">• A képzelet használatának szorgalmazása a zeneművek befogadása közben <p>Alkotói készség: Aktív részvétel szorgalmazása az alkotói folyamatokban</p> <ul style="list-style-type: none">• A megélt élmények feldolgozásának segítése <p>A református énekeskönyv korábbi évfolyamain tanult énekei mellett: 1., 89., 130., 185., 242., 341, 390., 399. énekek legalább egy versszakkal, emlékezetből.</p>		<p><i>Erkölcstan:</i> mű (szöveg) értelmezése erkölcsi szempontok alapján.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> Népdal-néptánc, hangszeres népzene, a tánc funkciója.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Régi és új stílusú népdal; kvintváltás; ereszkedő és kupolás dallamvonalközlő a cappella; kamaraének – társasének; versmegzenésítés; tempo giusto, parlando, rubato, mezzoforte.	

Tematikai egység/	Zenei ismeretek– Zenehallgatási anyag	Órakeret
--------------------------	--	-----------------

Fejlesztési cél		13 óra
Előzetes tudás	Egyes tanult zenei műfajokat, formákat, hangszercsoportokat felismerik. Ezeket a zenei folyamatokat figyelemmel tudják kísérni és zenei kifejezésekkel is meg tudják nevezni.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A legelterjedtebb magyar népi hangszerek (pl. tekerő, duda, cimbalom, citera, doromb, furulya, tárogató, síp) ismerete A klasszikus zenekar hangszercsaládjainak felsorolása, és alapvető hangszereinek megnevezése (fafűvők rézfűvők, vonós, ütős) A karmester és a karvezető különböző szerepének megértése A madrigalizmus (szövegfestés) megfigyelése a különböző korokban, a szöveges és abszolút zenében	

– Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>A zene keltette érzések, gondolatok, vélemények megfogalmazása tanári kérdések segítségével</p> <p>Párhuzamok felismerése a régmúlt, közelmúlt és a jelen zenei megnyilvánulásai között a hallgatott zenékben</p> <p>Jellegzetes hangszerek, hangszercsoportok kapcsolása a megismert népzenei és műzenei stílusokhoz/műfajokhoz</p> <p>Befogadói készség: kapcsolatot talál a dalokban, zeneművekben megjelenő élethelyzetek és saját élete között.</p> <p>Azonosítani tudja a különböző zenei karaktereket.</p> <p>Követni tudja a rövidebb zenei formahatárokat, tagolásokat akár énekes, akár hangszeres részletek tekintetében.</p> <p>A református énekanyaghoz kapcsolódó legalább 4 hangszeres feldolgozás, vagy kórusmű bemutatása.</p> <p>A művek megismerésén, elemzésén keresztül a kultúrabefogadás szándékának erősítése (pl. hangversenylátogatás motivációs szerepének felhasználásával).</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> magyar történelmi énekek, irodalmi párhuzamok.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> történelmi korok, korstílusok.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> zeneművek erkölcsi tartalma, üzenete, viselkedési normák.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> Zenés játék, opera cselekménye.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Népi és klasszikus hangszercsaládok és hangszerek; karmester; karvezető, programzene; színpadi zene; alkalmazott zene; cselekmény, műfaj; funkció; zenei téma; komolyzene, könnyű zene; madrigál; a vegyeskar szólamai (szoprán, mezzo, alt, tenor, bariton, basszus)

Zenehallgatási anyag – 6. osztály

Kapunvári verbunk (Magyar népzenei antológia)

Kodály Zoltán: Lengyel László – gyermekkar; Gergely-járás – részlet - Jobb az árpa – gyermekkar;

Kállai kettős – vegyeskar, népi zenekari kísérettel; Mátrai képek - vegyeskar

Bartók Béla: Magyar képek – Medvetánc; Gyermekeknek – Fa fölött, fa alatt
Hans Leo Hassler: Gagliarda - vegyeskar, olasz nyelven
Georg Friedrich Handel: Vízizene – D- dúr szvit I. tétel
Joseph Haydn: Üstdob szimfónia II. tétel
W. A. Mozart: A varázsfuvola - részletek
Erkel Ferenc: Hunyadi László – Palotás, Meghalt a cselszövő
Liszt Ferenc: 2. magyar rapszódia - részlet
Bedrich Smetana: Moldva – részlet
Benjamin Britten: Variációk és fuga egy Purcell témára (szimfonikus zenekar bemutatása)

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei ismeretek / Ritmikai fejlesztés	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	A tanult ritmikai és dallami elemek felismerése kézjelről, betűkottáról, hangjegyről és azok hangoztatása tanári segítséggel, csoportosan.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanult ritmusértékek bővítése a 16-od, kis éles és nyújtott ritmussal. Ismeri és használja gyakorló nevüket, grafikai jelüket és értéküket Érzékeli a páros, páratlan és a váltakozó ütemet	

Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Páros és páratlan lüktetés felismerése hallás és kottakép alapján Az énekes és a zenehallgatási anyag metrikai és ritmikai jellemzőinek megfigyelése, reprodukciója Váltakozó ütemek megfigyelése az énekes- és zenehallgatási anyagban Alkotói készség: páros és páratlan lüktetésű ritmussorok alkotása a tanult ritmusokkal hiányos ritmussorok tud kiegészítése vagy teljes megalkotása a megadott formai kereteken belül tá-titi, szinkópa, nyújtott és éles ritmusokkal, tizenhatodokkal.		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> jelek és jelrendszerek ismerete. <i>Vizuális kultúra:</i> vizuális jelek és jelzések használata. <i>Matematika:</i> számsorok, törtek.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Kis éles, kis nyújtott ritmus; tizenhatod; váltakozó ütem	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei ismeretek / Hallásfejlesztés	Órakeret 5 óra
--------------------------------------	------------------------------------	-------------------

Előzetes tudás	Egy- és többszólamú ritmusgyakorlatok a tanult ritmuselemekkel és ritmus osztnátó. Zenei kérdés-felelet alkotása ritmussal és dallammal.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tiszta kvint, tiszta kvárt, tiszta oktáv Kis terc, nagy terc, kis szekund, nagy szekund Dúr és moll hangzás Módosított hangok: fi, szi, ta szolmizációs hangok felismerése, dallamalkotó szerepük értelmezése

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>A tiszta hangközök felismerése és megnevezése</p> <p>A kis és nagy terc és szekund hangzatalakotó szerepének érzékelése és megértése</p> <p>A dúr és moll jellegű hangzás megfigyelése a zenehallgatási és az énekelt anyaghoz kapcsolódóan</p> <p>Az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallami elemek megfigyelése és megnevezése</p> <p>Ismerje a fi, szi, ta, módosított szolmizációs hangok dallamalkotásban betöltött szerepét</p> <p>A tanult dalok, egyszerű zenei részletek követése kottából</p> <p>Az intonációs készség és a megosztott figyelem képességének fejlesztése a többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével</p> <p>A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése</p> <p>Alkotói készség: az 1. – 5. osztályban és az újonnan tanult zenei elemeket készség szinten, alkotó módon tudja használni (Rövidebb pentaton és hétfokú dallamokat tud kiegészíteni, befejezni és egyszerűbb formában megalkotni.)</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> mondatszerkezetek: kérdés és felelet, versek ritmusa, szótagszáma, verssorok ritmizálása.</p> <p><i>Matematika:</i> absztrakt gondolkodás fejlesztése.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> önkifejezés, érzelmek kifejezése többféle eszközzel.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> stilizált tánclepek.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hangköz; hangzat; hármashangzat; dúr - moll jelleg; módosított hang; módosító jelek

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei ismeretek / Zenei írás - olvasás	Órakeret 5 óra
--	---	---------------------------

Előzetes tudás	A tanult ritmikai és dallami elemek felismerése kézjelről, betűkottáról, hangjegyről és azok hangoztatása tanári segítséggel, csoportosan.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tizenhatod – formációk grafikai képe és írása A kis éles és kis nyújtott ritmusok grafikai képe és írása A tiszta hangközök grafikai képe és írása A módosított hangok grafikai képe és írása Az abszolút hangnevek C-dúr, a-moll

– Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Ritmusgyakorlatok olvasása és hangoztatása tizenhatodos, kis éles és kis nyújtott ritmusok fordulataival Az új ritmikai elemek felismerése kottaképben Az új ritmikai elemek leírása rövid gyakorlatokban A tiszta, kis- és nagy hangközök megfigyelése, megnevezése és írása az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan A tanult hangközök éneklése tanári segítséggel A tanult hangközök megszólaltatása egyidejűleg is, énekelve és hangszeren próbálva Rövid dallamok írása betűkottáról hangjegybe, C-dóban	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> jelek és jelrendszerek ismerete. <i>Vizuális kultúra:</i> vizuális jelek és jelzések használata. <i>Matematika:</i> számsorok, törtek.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tempójelzés; relatív szolmizáció; abszolút hangnevek; dúr; természetes előjegyzés.

A fejlesztés várt eredményei a 6. évfolyam végén	Az énekes anyagból 50 dalt (magyar népdal, történeti ének, műdal) és zenei szemelvényt emlékezetből énekeljenek stílusosan és kifejezően csoportban és egyénileg is. Törekvés a többszólamú éneklésre. A generatív készségfejlesztés eredményeként továbbfejlődjön metrum-, ritmus-, formaérzékük és dallami készségük. A tanult zenei elemeket ismerjék fel. Előkészítés után a tanult zenei anyagnál könnyebb gyakorló feladatokat szolmizálva olvassanak. Legyenek képesek egy-egy zenemű tartalmát közvetítő kifejezőeszközöket, megoldásokat felismerni és megnevezni. (tempó, karakter, dallam, hangszín, dinamika, formai megoldások). A többször meghallgatott zeneműveket ismerjék fel hallás után. A zenehallgatásra ajánlott, többféle stílusból, zenei korszakból kiválasztott zeneművek egy részét (min. 10 alkotás) ismerjék meg.
---	--

Dalok a mindennapi élet, munka, szerelem témaköreiből (5-6)

A bundának nincs gallérja; A kapuban a szekér; A karádi faluvégen ; Aki dudás; Árpa is van; Az ürögi faluvégen, Csínom Palkó, Csínom Jankó ; Dudaszó hallatszik ; Erdő, erdő, de magos a teteje; Egy kis kertet keríték ; Erdő, erdő, erdő; Érik a szőlő; Esik az eső, ázik a heveder; Hej, Dunáról fúj a szél; Hidló végén; Hol jártál az éjjel; Hull a szilva; Jaj, de beteg vagyok; Jó gazdasszony vagyok én; Kicsi vagyok, nagy az eszem; Kitrákotty – mese; Megyen már a hajnalcsillag lefelé; Még azt mondják, nem illik; Megismerni a kanászt; Összegyűltek, összegyűltek; Póda Péter, Póda Pál; R égi táncdal, Sej, Nagyabonyban; Száraz tónak nedves partján; Úgy tetszik, hogy jó helyen vagyunk itt

A Vargáék ablakja; De szeretnék páva lenni , Duna parton ; Elment a két lány ; Este van már ; A Mátrai Képek dalai: A Vidrócki híres nyája, Elmegyek, elmegyek, Madárka, madárka, Sej, a tari réten; Nem vagyok én senkinek sem adósa; Nézd meg lányom, nézd meg jól; Ősszel érik babám; Tavaszi szél; A jó lovas katonának

Műzenei szemelvények, más népek dalai (5-6)

M. Praetorius: Viva la Musica (kánon); J.S. Bach: Üdv rád és házad népére; L. van Beethoven: A mormotás fiú dala; Johannes Brahms: Bölcsődal; Bárdos Lajos: Szép kis család; Szőnyi Erzsébet: Postaváró (amerikai dallam); A kis lányok (cseh népdal.); Édes fülmile (tatár népdal.); Pál, Kata, Péter (francia); Áll egy ifjú nyírfa (orosz népdal.)

John Of Fornsete: Nyár-kánon; Te álomszuszék, ébredj! – angol kánon; Tinódi Lantos Sebestyén: Egri históriának summája; J. Haydn: Falusi jókedv; Fa fölött, fa alatt – szlovák népdal

Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra (5-6)

Báránkámon csengő szól; Bárcsak régen felébredtem volna; Föl, föl vitézek; Haj, ki, kisse, haj; Kossuth Lajos azt írta; Pásztorok, keljünk fel; Új esztendő; Regős ének, Talalaj, talalaj, Tóth Lőrinc

Egressy Béni: Szózat; Ki, s ki népei vagytok ; A kis Jézus megszületett ; Hayes – Kerényi György: Karácsony ünnepén – kánon; A, A, A, a farsangi napokban; Azért, hogy én huszár vagyok; Örvendetes napunk támadt

7. évfolyam

Az iskolai zenei nevelés elsődleges élményforrása a közös éneklés és a műalkotás optimális zenei befogadása.

A zenei befogadás aránya megnő, melyet változatos motivációs technikákkal és aktivitások gazdag tárházával lehet sikeressé tenni. Meg kell találni azokat a közös kreatív zenélési formákat, melyek segítenek a remekművek közelébe jutni.

Dalkincsük folyamatosan bővül a magyar és más népek dalaival, ez által fejlődik stílusos, kifejező éneklésük. A dalok és zeneművek válogatása igazodik életkori sajátosságaikhoz.

A közös éneklés legmagasabb szintje az iskolai kórus, mely nélkül nem teljesíthetők Kodály zenei nevelési elvei.

Ebben a tanulási szakaszban összegződnek a korábbi tanítási egységek zeneművei zenetörténeti szemléletmóddal. A tanulók minden egyes tanévben találkoztak a fontos zenetörténeti korszakokhoz tartozó, életkori sajátosságaiknak megfelelő zeneművekkel, melyeknek itt a rendszerezése történik.

Legfontosabb módszertani elv, hogy megfelelő motivációval a gyermek megtalálja a kapcsolatot a zeneművek által közvetített érzelmi – intellektuális élethelyzetek és a sajátja között!

A szabad órakeret lehetőséget ad a tanárnak az értékválasztásra kedvelt dalaiból, illetve a különböző médiumok által közvetített sokféle zenéből, napjaink szerteágazó rétegműfajaiból.

	A tantárgy heti óraszám	A tantárgy éves óraszám
7. évfolyam	1	34

Tematikai egység címe	Órakeret
Zeneművek – Éneklés	12 óra
Zenei ismeretek / Zenehallgatás	11 óra
Zenei ismeretek / Ritmikai fejlesztés	3 óra
Zenei ismeretek / Hallásfejlesztés	3 óra
Zenei ismeretek / Zenei írás - olvasás	2 óra
Össz. óraszám:	31 óra

A rendelkezésre álló 10% szabadon felhasználható a tematikai egységek között.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zeneművek – Népdalok, műdalok	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Biztos éneklési készség, kifejező és stílusos előadás csoportosan.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Népdalok és műdalok A magyar népzene régi és új rétegeinek jellemzői Műzene és népzenei feldolgozások különbsége Homofon és polifon (kánon) szerkesztés A zenetörténeti stílusok vokális jellemzői A dūr és moll szerepe a zenei kifejezésben	

– Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Az újonnan, hallás után tanult népdalok, műdalok éneklése kottaképről és emlékezetből Előadói készség: az adott dal karakterének árnyalt megszólaltatása (dinamika, tempó, zenei tagolás, frazeálás, stílus) A parlando, rubato, giusto természetes módú használata Minta adása a dalok hiteles megszólaltatásához, a tanári, adatközlő és művészi előadásokból Megzenésített versek előadása tanár, hangszerezen játszó osztálytárs által megszólaltatott hangszerkísérettel Dalok előadása a hozzájuk kapcsolódó táncsal, dramatizált előadással és hangszerkísérettel A helyes éneklési szokások és a tiszta intonáció fejlődése Felismeri a népdalok és a mai világ párhuzamait A református énekeskönyv korábbi évfolyamain tanult énekei mellett: 84., 196., 207., 220., 311., 373., 436., 475., énekek legalább egy versszakkal, emlékezetből.		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> verbális kifejezőkészség fejlesztése. <i>Idegen nyelvek:</i> más népek dalai.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	A korábban tanultak elmélyítése.	

Magyar népdalok - 7. osztály

A szennai lipisen-lapson; Által mennék; Ej, haj, gyöngyvirág; Erdő, erdő, de magos a teteje; Fecském, fecském ; Hopp ide tisztán ; Kecskemét is kiállítja; Megkötöm lovamat; Megrakják a tüzet; Sej, felszállott a kakas; Te vagy a legény

Műzenei szemelvények

Gloria Patri et Filio (gregorián); Moniot D'Arras: Nyári ének (XIII sz.); Praetorius: Jubilate Deo – kánon; J. S. Bach: Már nyugosznak a völgyek (János Passió 15. sz); J. Haydn: Szerenád; W.

A.Mozart: Vágyódás a tavasz után; L. van Beethoven: Urián földkörüli utazása, Örömóda; Franz Schubert: A pizstráng

Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra

Pásztorok, pásztorok, örvendezve; Kossuth Lajos táborában; Amadé László – Arany János: Toborzó (A szép fényes katonának); Bocsásd meg Úristen (Cantus Catholici, 1651, Balassi B.) protestáns egyházi népének; Néktek emlékezem (Cantus Catholici, 1651)

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zeneművek – Zenehallgatási anyag	Órakeret 11 óra
Előzetes tudás	A zenemű gondolati tartalmát közvetítő kifejezőeszközök átélésének és értelmezésének képessége. A korábban tanult jellegzetes zeneművek részleteinek felismerése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Ismeri a zenetörténeti korszakok legfontosabb ismertetőjegyeit, történelmi és kulturális hátterüket Azonosítani tudja az egyes korszakokhoz tartozó zenei műfajokat, jellemzőiket, hangszerelési sajátosságait.	

– Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A zenei befogadási készség fejlesztése a figyelem intenzitásának növelésével Élményszerűséget biztosító zenekövetés képességének kialakítása A zenei ízlés és a zenei emlékezet fejlesztése a zenetörténet remekműveivel való találkozás során A kultúrabefogadási szándék erősödése a remekművek elemzésén keresztül A zene keltette érzések megfogalmazása tanári kérdések segítségével A református énekanyaghoz kapcsolódó legalább 4 hangszeres feldolgozás, vagy kórusmű bemutatása. A művek megismerésén, elemzésén keresztül a kultúrabefogadás szándékának erősítése (pl. hangverseny-látogatás motivációs szerepének felhasználásával).	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> romantikus költészet, szövegelemzés. <i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> zeneirodalmi alkotások történelmi kapcsolata. <i>Vizuális kultúra:</i> művészettörténeti stíluskorszakok és stílusirányzatok ismerete.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Zenei korstílusok: középkor, reneszánsz, barokk, klasszika, romantika Zenei műfajok: zsoltár, trubadúr ének, madrigál, mise, oratórium, kantáta, concerto, versenymű, szimfónia, szimfonikus költemény, műdal, rapszódia, ória, kamarazene Homofónia, polifónia, hangszerelés

Zenehallgatási anyag – 7. osztály

Magyar Gregoriánium (Schola Hungarica) - részletek

Orlando di Lasso: Visszhang

Bakfark Bálint: Fantázia lantra - részlet

J. S. Bach: h-moll szvit – Badinerie; d-moll toccata és fúga; Parasztkantáta Nr.16 basszus ária; János Passió – Már nyugosznak a völgyek 15.sz.

G. F. Handel: Messiás – Halleluja; F- dúr orgonaverseny I. tétel

H. Purcell: Artúr király – Pásztor, pásztor

Joseph Haydn: Óra – szimfónia II. tétel, fisz-moll (Búcsú) szimfónia IV. tétel

W. A. Mozart: Falusi muzsikuskok; Figaro házassága – nyitány részlet

L. van Beethoven: G-dúr zongoraverseny 2. tétel; IX. szimfónia – Örömda

Franz Schubert: A pisztráng; A-dúr zongoraötös IV. tétel

Kodály Zoltán: Jelenti magát Jézus

Új Pátria sorozat – Utolsó Óra (válogatás)

A népzenei revival legjobb felvételei

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei ismeretek / Ritmikai fejlesztés	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Ritmikai, metrikai alapkészségek: a tanult ritmikai elemek felismerése kottaképről és azok alkalmazásának és újraalkotásának képessége a különböző generatív tevékenységek során. Könnyű olvasógyakorlatok reprodukciójának képessége.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Új ismeret: 3/8, 6/8 –os ütemmutató Felütés- súlytalan indítás	

– Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Ritmusgyakorlatok hangoztatása nyolcad-ütemmutatóval Minden, korábban tanult ritmikai ismeret gyakorlása, alkalmazása változatos formákban Alkotó készség: 3/8 és 6/8, valamint a felütés alkalmazása improvizáció során Részvétel közös kreatív zenélési formákban, a zeneművek befogadásának előkészítéséhez Felhasználja énekhangját, az akusztikus környezet hangjait, ütőhangszereket, egyszerűbb dallamhangszereket.	<i>Matematika:</i> törtek.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	3/8-os ütemmutató, 6/8-os ütemmutató, felütés/súlytalan kezdés

--	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei ismeretek / Hallásfejlesztés	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Ritmus- és dallamvariálási készség, fejlődő formaérzék.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A korábban tanultak elmélyítése, értelmezése Kis és nagy szext, szeptim	

– Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A tanult hangközök éneklése, hangoztatása változatos formákban Az énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallami elemek megfigyelése, megnevezése és éneklése A tanult dalok, egyszólamú zenei részletek követése kottából A dúr és moll jellegű hangzás további megfigyelése a zenehallgatási és az énekelt anyaghoz kapcsolódóan A többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével a többirányú figyelem, a hallás, az intonációs készség fejlődése Bevezetés a többszólamúságba: egy hallott szólamhoz saját szólam megszólaltatása tiszta intonációval	<i>Matematika:</i> absztrakt gondolkodás fejlesztése. <i>Vizuális kultúra:</i> önkifejezés, érzelmek kifejezése többféle eszközzel.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	A korábban tanultak elmélyítése.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei ismeretek / Zenei írás - olvasás	Órakeret 2 óra
Előzetes tudás	Ritmikai, metrikai és dallami alapkészségek: a tanult ritmikai és dallami elemek felismerése kottaképről és azok alkalmazásának és újraalkotásának képessége a különböző generatív tevékenységek során. Könnyű olvasógyakorlatok énekes reprodukciójának képessége.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Új ismeret: 1# 1 bé előjegyzés A korábbi ismeretek mobilizálása: <ul style="list-style-type: none">• Módosított és módosítójel nélküli szolmizációs hangok és	

	<p>törzshangok ismerete</p> <ul style="list-style-type: none"> • A szolmizációs hangok és a zenei törzshangok közötti alapvető különbség értelmezése a tanult énekelt anyagokon • Tiszta, kis- és nagy hangközök (T1-T8) megfigyelése és megnevezése az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan • Fél és egész hangos építkezés fogalmi ismerete • Kis és nagy terc szerepének fogalmi ismerete a dúr és moll jelleg hangzásában
--	--

– Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Rövid dallamok átírása betűkottáról hangjegyekre</p> <p>Gyakorlat szerzése a felismerő kottaolvasásban</p> <p>A kottakép újonnan tanult elemeinek felismerése kottából a tanult énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan</p>	<p><i>Matematika:</i> törték.</p>
Kulcsfogalmak/fogalmak	Minden korábban szereplő fogalom. Továbbá: G-dúr, é-moll, F-dúr, d-moll

A fejlesztés várt eredményei a 7. évfolyam végén	<p>Az énekes anyagból 16 dalt (magyar dal: népdal, népies dal, népies műdal; 4 műdal; 1 többszólamú ének) és zenei szemelvényt emlékezetből énekeljenek kifejezően csoportban.</p> <p>A generatív készségfejlesztés eredményeként fejlődjön a ritmusérzékük, dallami készségeik, többszólamú és harmonikus hallásuk, formaérzékük.</p> <p>Az új zenei elemeket ismerjék fel kottaképről. Előkészítést követően a megismert zenei anyagnál könnyebb gyakorló feladatokat szolmizálva olvassák le.</p> <p>Legyenek képesek egy-egy zenemű adekvát befogadására annak adott funkciójához, stílusához, műfajához mérten.</p> <p>A zenehallgatásra ajánlott, stílusból, zenei korszakból kiválasztott zeneműveket (min. 10 alkotás) ismerjék meg, a halott műveket jellemző részleteik alapján ismerjék fel.</p>
---	--

8. évfolyam

	A tantárgy heti óraszám	A tantárgy éves óraszám
8. évfolyam	1	34

Tematikai egység címe	Órakeret
Zeneművek– Éneklés	12 óra
Zeneművek - Zenehallgatás	11 óra
Zenei ismeretek – Ritmikai fejlesztés	3 óra
Zenei ismeretek - Hallásfejlesztés	3 óra
Zenei ismeretek – zenei írás - olvasás	2 óra
Össz. óraszám:	31 óra

A rendelkezésre álló 10% szabadon felhasználható a tematikai egységek között.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zeneművek – Éneklés	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Biztos éneklési készség, kifejező és stílusos előadás csoportosan.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Népdalok és műdalok A magyar népzene régi és új rétegeinek jellemzői Műzene és népzenei feldolgozások különbsége Homofon és polifon (kánon) szerkesztés A zenetörténeti stílusok vokális jellemzői A dúr és moll szerepe a zenei kifejezésben	

– Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Az újonnan, hallás után tanult népdalok, műdalok éneklése kottaképről emlékezetből	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> verbális kifejezőkészség

<p>Előadói készség: az adott dal karakterének árnyalt megszólaltatása (dinamika, tempó, zenei tagolás, frazeálás, stílus)</p> <p>A parlando, rubato, giusto természetes módú használata</p> <p>Minta adása a dalok hiteles megszólaltatásához, a tanári, adatközlő művészi előadásokból</p> <p>Megzenésített versek előadása tanár, hangszeren játszó osztálytárs megszólaltatott hangszerkísérettel</p> <p>Dalok előadása a hozzájuk kapcsolódó táncsal, dramatizált előadással hangszerkísérettel</p> <p>A helyes éneklési szokások és a tiszta intonáció fejlődése</p> <p>Felismeri a népdalok és a mai világ párhuzamait</p> <p>A református énekeskönyv korábbi évfolyamain tanult énekei mellett: a 47., 92., 121., 213., 302., 369., 447., 512., énekek legalább egy versszakkal, emlékezetből.</p>		fejlesztése, versmegzenésítések irodalmi alapja.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	A korábban tanultak elmélyítése.	

Magyar népdalok - 8. osztály

A bolhási kertek alatt; A csitári hegyek alatt; Az igaz Messiás; Béreslegény; Bújdosik az árva madár; Elindultam szép hazámból; Elmegyek, elmegyek; Erdő mellett estvéledtem; Gerencséri utca; Hej, haj Boldizsár – cigány népdal; Kőműves Kelemen balladája; Röpülj, páva

Műzenei szemelvények, más népek dalai

Aranyosom – lengyel népdal; Enni, inni van csak kedvem – szlovák népdal; Régi mesékre – ír népdal; Nyírfácska - orosz népdal; Ismeretlen szerző: Az erdőn már a rügy fakad – Tavaszköszöntő, a reneszánsz mű dallama; Bárdos Lajos: Csöndes kánon (Raics István); Gaudeamus igitur (két szólam); W. A. Mozart: Ó, felvirradt a szép óra; Gebhardi – Kerényi György: Glória szálljon – kánon; Nobody knows – spirituálé (két szólam)

Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra

Ó, gyönyörű szép, titokzatos éj; Kossuth Lajos azt üzenete; Fónagy József – Arany János: Süvegemen nemzetiszín rózsá; Ma van húsvét napja

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zeneművek – Zenehallgatás	Órakeret 11 óra
--	----------------------------------	----------------------------

Előzetes tudás	Egy zenemű gondolati tartalmát közvetítő kifejezőeszközök átélésének és értelmezésének képessége. A korábban tanult jellegzetes zeneművek részleteinek felismerése.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Ismeri a zenetörténeti korszakok legfontosabb ismertetőjegyeit, történelmi és kulturális hátterüket Azonosítani tudja az egyes korszakokhoz tartozó zenei műfajokat, jellemzőiket, hangszerelési sajátosságait

– Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>A zenei befogadási készség fejlesztése a figyelem intenzitásának növelésével</p> <p>Élményszerűséget biztosító zenekövetés képességének kialakítása</p> <p>A zenei ízlés és a zenei emlékezet fejlesztése a zenetörténet remekműveivel való találkozás során</p> <p>A kultúrabefogadási szándék erősödése a remekművek elemzésén keresztül</p> <p>A zene keltette érzések megfogalmazása tanári kérdések segítségével</p> <p>A református énekanyaghoz kapcsolódó legalább 4 hangszeres feldolgozás, vagy kórusmű bemutatása.</p> <p>A művek megismerésén, elemzésén keresztül a kultúrabefogadás szándékának erősítése (pl. hangverseny-látogatás motivációs szerepének felhasználásával).</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> romantikus és kortárs költészet, szövegelemzés.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> zeneirodalmi alkotások történelmi kapcsolata.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> művészettörténeti stíluskorszakok és stílusirányzatok ismerete.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Zenei korstílusok: középkor, reneszánsz, barokk, klasszika, romantika, zenei impresszionizmus, kortárs zene</p> <p>Zenei műfajok: zsoltár, trubadúr ének, madrigál, mise, oratórium, kantáta, szvit, concerto, versenymű, szimfónia, szimfonikus költemény, műdal, rapszódia, opera, ária, kamarazene, jazz, spirituálé.</p>	

Zenehallgatási anyag – 8. osztály W. A. Mozart: A-dúr klarinétkvintett lassú tétele
Frédéric Chopin: g-moll mazurka
Liszt Ferenc: Mazeppa – részletek; XV. Magyar rapszódia
Felix Mendelssohn: e-moll hegedűverseny I. tétel - részlet
Antonin Dvořák: IX. Új világ szimfónia – IV. tétel (részlet)
Giuseppe Verdi: Aida – Bevonulási induló; Nabucco – Szabadság kórus
Georges Bizet: Carmen – Torreádor dal

Erkel Ferenc: Bánk bán – Keserű bordal; Hazám, hazám
Johannes Brahms: Akadémiai ünnepi nyitány – részlet
Robert Schumann: Gyermekjelenetek – Álmodozás
Richard Wagner: Tannhäuser - Nászinduló
Pjotr Iljics Csajkovszkij: IV. szimfónia IV. tétel
Claude Debussy: Gyermekkuckó - Néger baba tánca
Igor Stravinsky: Petruska – Orosz tánc
Bartók Béla: Négy szlovák népdal; Allegro Barbaro; Concerto: IV. tétel Intermezzo Interrotto
Kodály Zoltán: Székelyfonó – Rossz feleség ballada, El kéne indulni Fölszállott a páva – részletek a variációkból
Kodály Zoltán- Weöres Sándor: Öregek, Esti dal
Carl Orff: Carmina Burana – Ó, Fortuna
Krzysztof Penderecki: Hirosima emlékezete
George Gerschwin: Porgy és Bess – Porgy dala (Az inség nálam a vagyon...)
Jazz standard-ek
Új Pátia sorozat – Utolsó Óra (autentikus felvételek).
Népzenei revival legjobb felvételei

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei ismeretek / Ritmikai fejlesztés	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Ritmikai, metrikai alapkészségek: a tanult ritmikai elemek felismerése kottaképről és azok alkalmazásának és újraalkotásának képessége a különböző generatív tevékenységek során. Könnyű olvasógyakorlatok reprodukciójának képessége.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Új ismeret: 3/8, 6/8 –os ütemmutató Felütés- súlytalan indítás	

– Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Ritmusgyakorlatok hangoztatása nyolcad-ütemmutatóval Minden, korábban tanult ritmikai ismeret gyakorlása, alkalmazása változatos formákban Alkotó készség: 3/8 és 6/8, valamint a felütés alkalmazása improvizáció során Részvétel közös kreatív zenélési formákban, a zeneművek befogadásának előkészítéséhez Felhasználja énekhangját, az akusztikus környezet hangjait, ütőhangszereket, egyszerűbb dallamhangszereket.	<i>Matematika:</i> törtek.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	3/8-os ütemmutató, 6/8-os ütemmutató, felütés/súlytalan kezdés

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei ismeretek / Hallásfejlesztés	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Ritmus- és dallamvariálási készség, fejlődő formaérzék.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A korábban tanultak elmélyítése, értelmezése Kis és nagy szext, szeptim	

Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
A tanult hangközök éneklése, hangoztatása változatos formákban Az énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallami elemek megfigyelése, megnevezése és éneklése A tanult dalok, egyszólamú zenei részletek követése kottából A dūr és moll jellegű hangzás további megfigyelése a zenehallgatási és az énekelt anyaghoz kapcsolódóan A többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével a többirányú figyelem, a hallás, az intonációs készség fejlődése Bevezetés a többszólamúságba: egy hallott szólamhoz saját szólam megszólaltatása tiszta intonációval		<i>Matematika:</i> absztrakt gondolkodás fejlesztése. <i>Vizuális kultúra:</i> önkifejezés, érzelmek kifejezése többféle eszközzel.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	A korábban tanultak elmélyítése.	
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei ismeretek / Zenei írás - olvasás	Órakeret 2 óra
Előzetes tudás	Ritmikai, metrikai és dallami alapkészségek: a tanult ritmikai és dallami elemek felismerése kottaképről és azok alkalmazásának és újraalkotásának képessége a különböző generatív tevékenységek során. Könnyű olvasógyakorlatok énekes reprodukciójának képessége.	
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	Új ismeret: 1# 1 bé előjegyzés A korábbi ismeretek mobilizálása: <ul style="list-style-type: none">Módosított és módosítójel nélküli szolmizációs hangok és törzshangok ismereteA szolmizációs hangok és a zenei törzshangok közötti alapvető különbség értelmezése a tanult énekelt anyagokonTiszta, kis- és nagy hangközök (T1-T8) megfigyelése és megnevezése az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan	

	<ul style="list-style-type: none">• Fél és egész hangos építkezés fogalmi ismerete• Kis és nagy terc szerepének fogalmi ismerete a dúr és moll jelleg hangzásában
--	--

– Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Rövid dallamok átírása betűkottáról hangjegyekre Gyakorlat szerzése a felismerő kottaolvasásban A kottakép újonnan tanult elemeinek felismerése kottából a tanult énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan	<i>Matematika:</i> törtek.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Minden korábban szereplő fogalom. Továbbá: G-dúr, é-moll, F-dúr, d-moll

A fejlesztés várt eredményei a 8. évfolyam végén	<p>Az énekes anyagból 15 szemelvényt (magyar népdal, történeti ének, műdal) emlékeztetből énekeljenek kifejezően csoportban.</p> <p>A generatív készségfejlesztés eredményeként fejlődött a ritmusérzékük, dallami készségeik, többszólamú és harmonikus hallásuk, formaérzékük.</p> <p>Az új zenei elemeket ismerjék fel kottaképről. Előkészítést követően a megismert zenei anyagnál könnyebb gyakorló feladatokat szolmizálva olvassák le.</p> <p>Legyenek képesek egy-egy zenemű adekvát befogadására annak adott funkciójához, stílusához, műfajához mérten.</p> <p>A zenehallgatásra ajánlott, stílusból, zenei korszakból kiválasztott zeneműveket (min. 10 alkotás) ismerjék meg, a halott műveket jellemző részleteik alapján ismerjék fel..</p>
---	---